

Więcej konkurencji na unijnym rynku energii, więcej praw dla odbiorców. Znamy kształt tzw. trzeciego pakietu energetycznego

Europejscy parlamentarzyści z Industry Committee (ITRE) oraz Prezydencja Czeska porozumeli się w tym tygodniu co do nowych propozycji unijnych przepisów liberalizujących rynek energii elektrycznej i gazu.

Rozwiązania wejdą w życie po ich zaaprobowaniu przez Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej. Unijny pakiet liberalizacyjny idzie z pewnością w dobrą stronę wzmocniając pozycję konsumenta oraz konkurencję na rynku energii elektrycznej - podsumowuje przedstawione w tym tygodniu rozwiązania Mariusz Swora, Prezes URE. Przepisy unijnego pakietu przynoszą szereg rozwiązań, które będą wymagały dostosowania polskiego prawa do wymogów unijnych.

Wzmocnienie praw konsumenta

Nowe rozwiązania wzmocniają pozycję odbiorcy na rynku energii elektrycznej i gazu dając konsumentom wiele praw. Zaproponowane w pakiecie regulacje zapewnią możliwość zmiany sprzedawcy energii elektrycznej i gazu w ciągu trzech tygodni i bez konieczności ponoszenia jakichkolwiek opłat. Wedle nowych, ogólnoeuropejskich przepisów odbiorca będzie miał prawo otrzymać rozliczenie końcowe ze starym sprzedawcą najpóźniej sześć tygodni po jego zmianie. Większy nacisk położono także na dostępność istotnych dla konsumentów informacji - odbiorca powinien mieć prawo do otrzymywania danych o swoim zużyciu energii i gazu, a informacje o prawach odbiorcy powinny być zamieszczane na rachunkach za media oraz na stronach internetowych przedsiębiorstw, które je dostarczają. Odbiorca otrzymuje także prawo do rekompensaty w przypadku, gdy poziom świadczonych przez przedsiębiorstwa usług nie spełnia określonych standardów (jak np. błędnie wystawione bądź za późno dostarczane rachunki) oraz prawo do niezależnego mechanizmu rozpatrywania skarg i sporów na drodze pozasądowej (rolę tą spełniać może rzecznik odbiorców energii lub organizacja konsumencka)

Ochrona odbiorców wrażliwych

W propozycjach pakietu znajdują się przepisy, które nakładają na państwa członkowskie obowiązek świadczenia pomocy odbiorcom, których nie stać na opłacenie rachunku. Badania dotyczące skali ubóstwa energetycznego (jako rok bazowy przyjęto rok 2006) wskazują, że nawet niewielka wyżka kosztów zakupu energii (o 10%) sprawia, że grupa zagrożona ubóstwem energetycznym rośnie do miliona gospodarstw domowych. Wzrost opłat za energię o 30% sprawia, że grupa tych gospodarstw, w porównaniu z wariantem bazowym, rośnie dwukrotnie (w takim przypadku byłoby ich ponad 1,5 miliona, co stanowi ponad 17 % gospodarstw domowych w Polsce).

Oddzielenie działalności obrotowej i wytwórczej od przesyłowej (unbundling OSP)

Rozwiązania przewidziane w pakiecie mają prowadzić do liberalizacji rynków elektroenergetycznych. Państwa członkowskie będą mogły wybrać spośród trzech opcji unbundlingu operatorów przesyłowych zarówno na rynku gazu jak i energii elektrycznej: pełny unbundling właścicielski, niezależny operator systemu lub niezależny operator przesyłowy. W przypadku wyboru pierwszej opcji - pełnego unbundlingu właścicielskiego - przedsiębiorstwa zintegrowane musiałyby sprzedać swoje sieci i stworzyć odrębny podmiot, który będzie właściwy w obszarze zarządzania siecią.

Alternatywą dla takiego rozwiązania jest wydzielenie niezależnego operatora systemu. W tym przypadku przedsiębiorstwa mogłyby zachować nadzór właścicielski nad sieciami przesyłowymi. Aby zliberalizować rynek państwa członkowskie mogłyby np. zobowiązać takie przedsiębiorstwa do przekazania zarządzania sieciami wyznaczonemu, oddzielnemu podmiotowi - czyli właśnie niezależnemu operatorowi systemu (tzw. ISO).

Trzecia opcja - niezależny operator przesyłowy (tzw. ITO) - pozwala na zachowanie integralności obrotu i przesyłania energii, ale jednocześnie zobowiązuje takie podmioty do przestrzegania pewnych reguł zapewniających, że te dwie części przedsiębiorstwa będą działać w praktyce niezależnie.

Inteligentne systemy pomiarowe- tzw. smart metering

Poczynione uzgodnienia przewidują, że w zależności od uwarunkowań gospodarczych, do roku 2020 aż 80% odbiorców końcowych w poszczególnych państwach członkowskich powinno mieć zapewniony dostęp do inteligentnych systemów pomiarowych zużycia energii.

System ten zapewnia dokładność rozliczeń za pobraną energię niemożliwą do osiągnięcia w rozwiązaniach tradycyjnych. Wprowadzenie takiego systemu niesie ze sobą wiele korzyści dla wszystkich uczestników - umożliwi

sporządzenie oferty dostosowanej do indywidualnego profilu zużycia odbiorcy końcowego, ogranicza straty sieciowe, zmniejsza ryzyko powstawania blackoutów, pozwala na zarządzanie popytem przez odbiorców końcowych, niesie ze sobą możliwość osiągnięcia celów w zakresie poprawy efektywności zużycia energii elektrycznej, ułatwia zmianę sprzedawcy oraz obniża koszty zakupu energii.

Wymiana urządzeń pomiarowo-rozliczeniowych na liczniki elektroniczne ze zdalną transmisją danych przyniesie zatem wiele korzyści zarówno odbiorcom, jak i sprzedawcom energii. Ponadto gospodarstwa domowe odniosą także korzyści o charakterze pośrednim, w związku z racjonalniejszym wykorzystaniem energii przez przedsiębiorstwa wykorzystujące energię w procesach produkcyjnych. Nie do przecenienia są także korzyści jakie z racji obniżenia zużycia energii odniesie środowisko naturalne.

URE już w 2008 roku przedstawiło rezultaty studium wykonalności projektu wdrożenia w sektorze energetycznym najnowszej generacji systemów pomiarowych. Wprowadzenie inteligentnych liczników wymaga w tej chwili podjęcia strategicznych decyzji dotyczących modelu funkcjonowania systemu pomiarów oraz odpowiednich kroków ustawodawczych. Studium wykonalności zostało sfinansowane z funduszy unijnych, a z jego rezultatami można zapoznać się na stronie internetowej urzędu.

Trzeci pakiet energetyczny zakłada także wzmocnienie niezależności krajowych regulatorów rynku energii. Drugie czytanie projektu na sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego planowane jest na przełomie kwietnia i maja br.